

Suvestinė redakcija nuo 2020-01-01

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. 55-1049, i. k. 0941010ISTA000I-533

Nauja įstatymo redakcija nuo 2008-10-01:

Nr. X-1722, 2008-09-15, Žin., 2008, Nr. 113-4290 (2008-10-01), atitaisymas skelbtas: Žin., 2011, Nr. 45

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS
ĮSTATYMAS**

1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – skatinti ir plėtoti vietos savivaldą kaip demokratinės valstybės raidos pagrindą.

18 straipsnis. Nuostatos dėl teisės aktų sustabdymo, panaikinimo, apskundimo

1. Savivaldybės tarybos priimtus teisės aktus gali sustabdyti, pakeisti ar panaikinti pati savivaldybės taryba. Kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimtus teisės aktus gali sustabdyti ar panaikinti pagal kompetenciją savivaldybės taryba. Savivaldybės administracijos direktorius ar kiti savivaldybės viešojo administravimo subjektai savo priimtus teisės aktus gali sustabdyti ir juos pakeisti ar panaikinti. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pagal kompetenciją priimtus teisės aktus gali sustabdyti ar panaikinti jis pats arba savivaldybės administracijos direktorius.

Suvestinė redakcija nuo 2019-12-06

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. 68-2510, i. k. 1061100NUTA00000583

Nauja redakcija nuo 2018-01-01:

Nr. 1115, 2017-12-20, paskelbta TAR 2017-12-22, i. k. 2017-20967

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583

MOKĖJIMO UŽ SOCIALINES PASLAUGAS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. 1241, 2016-12-07, paskelbta TAR 2016-12-12, i. k. 2016-28680

1. Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas (toliau vadinama – šis Aprašas) reglamentuoja asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydžių nustatymą, pagalbos pinigų mokėjimą, asmens (šeimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimą.

2. Šis Aprašas taikomas mokėjimui už tas socialines paslaugas, kurias planuoja, skiria, kurių poreikį asmeniui (šeimai) nustato savivaldybė ir kurių teikimas finansuojamas iš savivaldybės biudžeto ar savivaldybės biudžetui skiriamų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų socialinėms paslaugoms organizuoti. Už kitas privačiai ar papildomai asmens (šeimos) pageidavimu teikiamas socialines paslaugas mokama paslaugas gaunančio asmens (jam atstovaujančio) ir socialinių paslaugų įstaigos tarpusavio susitarimu.

3. Vadovaudamasi šiuo Aprašu, kiekviena savivaldybė patvirtina savivaldybės gyventojų mokėjimo už tam tikrų rūšių socialines paslaugas tvarką, išsamiai nustatančią mokėjimo dydžius, atleidimo nuo mokėjimo už socialines paslaugas sąlygas ir atvejus, pagalbos pinigų mokėjimo savivaldybės gyventojams atvejus, finansinių galimybių vertinimą ir kitas sąlygas. Savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarka turi būti viešai skelbiama.

4. Konkretų asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydį nustato savivaldybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu ir šiuo Aprašu.

Punkto pakeitimai:

Nr. 1241, 2016-12-07, paskelbta TAR 2016-12-12, i. k. 2016-28680

III SKYRIUS MOKĖJIMAS UŽ SOCIALINĘ PRIEŽIŪRĄ

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. 1241, 2016-12-07, paskelbta TAR 2016-12-12, i. k. 2016-28680

16. Mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis nustatomas atsižvelgiant į asmens (šeimos) pajamas.

16¹. Pagalbą globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, įvaikintojams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiesiems jais tapti, nurodytą Socialinių paslaugų įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje, rekomenduojama teikti nemokamai.

Papildyta punktu:

Nr. 1211, 2019-12-04, paskelbta TAR 2019-12-05, i. k. 2019-19604

17. Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti asmens, kurio pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų dvigubą dydį,

bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų trigubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 5 procentų asmens pajamų.

Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti asmens, kurio pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų trigubą dydį, bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų keturgubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 10 procentų asmens pajamų.

Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti asmens, kurio pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų keturgubą dydį, bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų penkiagubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 15 procentų asmens pajamų.

Punkto pakeitimai:

Nr. 1020, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 86-4549 (2010-07-20), i. k. 1101100NUTA00001020

Nr. 1211, 2019-12-04, paskelbta TAR 2019-12-05, i. k. 2019-19604

18. Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti šeimos, kurios pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų dvigubą dydį, bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų trigubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 5 procentų šeimos pajamų.

Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti šeimos, kurios pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų trigubą dydį, bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų keturgubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 10 procentų šeimos pajamų.

Savivaldybėms rekomenduojama nustatyti šeimos, kurios pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už valstybės remiamų pajamų keturgubą dydį, bet mažesnės už valstybės remiamų pajamų penkiagubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydį, neviršijantį 15 procentų šeimos pajamų.

Punkto pakeitimai:

Nr. 1020, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 86-4549 (2010-07-20), i. k. 1101100NUTA00001020

Nr. 1211, 2019-12-04, paskelbta TAR 2019-12-05, i. k. 2019-19604

19. Savivaldybė turi teisę nustatyti, kad krizių atvejais, kai asmuo (šeima) patiria fizinį ar psichologinį smurtą arba kyla grėsmė jo fiziniam ar emociniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, socialinė priežiūra 7 pirmąsias kalendorines dienas teikiama nemokamai.

20. Asmeniui (šeimai), Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nustatyta tvarka gaunančiam (-iai) socialinę pašalpą, arba asmeniui (šeimai), kurio (-ios) pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) mažesnės už valstybės remiamų pajamų dvigubą dydį, socialinė priežiūra teikiama nemokamai, išskyrus atvejus, kai šis asmuo yra socialinę riziką patiriantis suaugęs asmuo, kuris ilgiau kaip mėnesį per kalendorinius metus gyvena socialinių paslaugų įstaigoje ir joje gauna socialinę priežiūrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. 1020, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 86-4549 (2010-07-20), i. k. 1101100NUTA00001020

Nr. 1485, 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-30, i. k. 2014-21046

Nr. 1241, 2016-12-07, paskelbta TAR 2016-12-12, i. k. 2016-28680

Nr. 1211, 2019-12-04, paskelbta TAR 2019-12-05, i. k. 2019-19604

21. Atskaičius nustatytą asmens (šeimos) mokėjimo už socialinę priežiūrą dalį, asmens (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) mėnesio pajamos negali likti mažesnės už valstybės remiamų pajamų dvigubą dydį, o socialinę riziką patiriančio suaugusio asmens, ilgiau kaip mėnesį per kalendorinius metus gyvenančio socialinių paslaugų įstaigoje ir joje gaunančio socialinę priežiūrą, mėnesio pajamos negali likti mažesnės nei 0,8 valstybės remiamų pajamų dydžio.

Punkto pakeitimai:

Nr. 1020, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 86-4549 (2010-07-20), i. k. 1101100NUTA00001020

Nr. 1485, 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-30, i. k. 2014-21046

Nr. 1211, 2019-12-04, paskelbta TAR 2019-12-05, i. k. 2019-19604

22. Savivaldybė turi teisę atleisti asmenį (šeimą) nuo mokėjimo už socialinę priežiūrą.

Suvestinė redakcija nuo 2019-09-01

Įstatymas paskelbtas: Lietuvos aidas 1991, Nr. 249-0, i. k. 0911010ISTA001-2044

Nauja redakcija nuo 2005-07-01:

Nr. IX-2228, 2004-05-11, Žin. 2004, Nr. 83-2983 (2004-05-22), i. k. 1041010ISTA0IX-2228

LIETUVOS RESPUBLIKOS NEĮGALIŲJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

1. Šio Įstatymo tikslas – užtikrinti neįgaliųjų lygias teises ir galimybes visuomenėje, nustatyti neįgaliųjų socialinės integracijos principus, apibrėžti socialinės integracijos sistemą ir jos prielaidas bei sąlygas, neįgaliųjų socialinę integraciją įgyvendinančias institucijas, neįgalumo lygio, darbingumo lygio, specialiųjų poreikių lygio ir specialiųjų poreikių nustatymą bei jų tenkinimą, profesinės reabilitacijos paslaugų teikimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XIII-1261, 2018-06-14, paskelbta TAR 2018-06-26, i. k. 2018-10487

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

3. **Darbingumo lygis** – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus.

6. **Neįgalumas** – dėl asmens kūno sandaros ir funkcijų sutrikimo bei nepalankių aplinkos veiksnių sąveikos atsiradęs ilgalaikis sveikatos būklės pablogėjimas, dalyvavimo visuomenės gyvenime ir veiklos galimybių sumažėjimas.

7. **Neįgalumo lygis** – kompleksiškai įvertinus nustatytas asmens sveikatos būklės, savarankiškumo kasdienėje veikloje ir galimybių ugdytis netekimo mastas.

8. **Neįgalusis** – asmuo, kuriam šio Įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis, arba specialiųjų poreikių lygis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XI-791, 2010-04-29, Žin., 2010, Nr. 60-2958 (2010-05-25), i. k. 1101010ISTA00XI-791

10. **Specialusis poreikis** – specialiosios pagalbos reikmė, atsirandanti dėl asmens įgimtų ar įgytų ilgalaikių sveikatos sutrikimų (neįgalumo ar darbingumo netekimo) ir nepalankių aplinkos veiksnių.

12. **Specialiųjų poreikių lygis** – asmens, sukakusio senatvės pensijos amžių, savarankiškumo netekimo mastas, nustatomas atsižvelgiant į asmens specialiuosius poreikius.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIII-1261, 2018-06-14, paskelbta TAR 2018-06-26, i. k. 2018-10487

20 straipsnis. Darbingumo lygio nustatymas

1. Darbingumo lygis nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos amžiaus.

2. Jeigu jaunesnis kaip 18 metų asmuo teisės aktų nustatyta tvarka yra (buvo) draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu, darbingumo lygis nustatomas nesukakusiam 18 metų asmeniui.

3. Darbingumo lygis dėl nelaimingo atsitikimo darbe (tarnyboje), pakeliui į darbą (tarnybą) ar iš darbo (tarnybos) arba susirgimo profesine liga nustatomas asmenims neatsižvelgiant į jų amžių.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XIII-1261, 2018-06-14, paskelbta TAR 2018-06-26, i. k. 2018-10487

4. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės.

5. Kai dėl asmens sunkių organizmo funkcinių sutrikimų profesinė reabilitacija nėra galima arba dėl asmens amžiaus netikslinga, darbingumo lygis nustatomas vadovaujantis mediciniais kriterijais.

6. Darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas, ir (ar) jo atstovas pagal įstatymą. Darbingumo lygį nustatanti institucija gali nuspręsti pakviesti asmenį ir (ar) jo atstavą pagal įstatymą dalyvauti nustatant darbingumo lygį.

7. Darbingumas įvertinamas procentais, jo lygis nustatomas 5 punktų intervalais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XIII-1261, 2018-06-14, paskelbta TAR 2018-06-26, i. k. 2018-10487

20¹ straipsnis. Specialiųjų poreikių rūšys, specialiųjų poreikių ir specialiųjų poreikių lygio nustatymas

1. Specialieji poreikiai nustatomi neatsižvelgiant į asmens amžių, neįgalumo lygį ar darbingumo lygį. Nustatomi šių rūšių specialieji poreikiai:

- 1) nuolatinės slaugos;
- 2) nuolatinės priežiūros (pagalbos);
- 3) lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos;
- 4) ugdymo;
- 5) techninės pagalbos priemonių;
- 6) aplinkos ir būsto pritaikymo.

2. Specialieji poreikiai nustatomi kompleksiskai vertinant asmens sveikatos būklę ir galimybes būti savarankiškam kasdienėje veikloje. Specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos) bei lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru. Specialiojo ugdymo poreikio nustatymo ir tenkinimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras. Specialiųjų techninės pagalbos priemonių, aplinkos ir būsto pritaikymo poreikių nustatymo ir tenkinimo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

3. Specialieji nuolatinės slaugos poreikiai gali būti dviejų lygių:

1) pirmojo lygio specialusis nuolatinės slaugos poreikis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl pastovaus, negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, visiškai apribojanti jo savarankiškumą, galimybes orientuotis, judėti, ir kuriam reikalinga nuolatinė 8 valandų per parą ar ilgesnės trukmės slauga;

2) antrojo lygio specialusis nuolatinės slaugos poreikis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl pastovaus, negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, žymiai apribojanti jo savarankiškumą, galimybes orientuotis, judėti, ir kuriam reikalinga nuolatinė 6–7 valandų per parą slauga.

4. Specialieji nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikiai gali būti dviejų lygių:

1) pirmojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl pastovaus, negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, iš dalies apribojanti jo savarankiškumą ir dalyvavimą visuomenės gyvenime, ir kuriam reikalinga nuolatinė 4–5 valandų per parą kitų asmenų teikiama pagalba;

2) antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis – nustatomas asmeniui, kuriam dėl pastovaus, negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, nežymiai apribojanti jo savarankiškumą ir dalyvavimą visuomenės gyvenime, ir kuriam reikalinga nuolatinė ne ilgesnė negu 3 valandų per parą kitų asmenų atliekama priežiūra (pagalba).

5. Asmeniui, kurio judėjimo funkcijų sutrikimas pastovus ir negrįžtamas, nustatomas specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis.

6. Kartu su specialiuoju lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikiu asmeniui gali būti nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės slaugos poreikis arba pirmojo ar antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, jeigu šio asmens organizmo funkcijų sutrikimai atitinka antrojo lygio specialiojo nuolatinės slaugos arba pirmojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikių nustatymo kriterijus.

7. Specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nustatomi tokiais terminais:

1) 6 mėnesiams, kai specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis vertinami pirmą kartą ir prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 6 mėnesius;

2) vieniems metams, kai specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis vertinami pirmą kartą ir (ar) prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 12 mėnesių;

3) 2 metams, kai prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 24 mėnesius;

4) neterminuotai, kai neprognozuojamas asmens sveikatos būklės, savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas ir (ar) asmens sveikatos sutrikimai yra nuolatinio, nekintamo pobūdžio.

8. Specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis nustatomas tokiais terminais:

1) 6 metams, kai nustatomas specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis ir prognozuojamas asmens sveikatos būklės pasikeitimas per artimiausius 72 mėnesius;

2) neterminuotai, kai neprognozuojamas asmens sveikatos būklės, savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas ir (ar) asmens sveikatos sutrikimai yra nuolatinio, nekintamo pobūdžio.

9. Specialiųjų poreikių lygis nustatomas asmenims, sukakusiems senatvės pensijos amžių.

10. Gali būti nustatomi trys specialiųjų poreikių lygiai:

1) didelių specialiųjų poreikių lygis – nustatomas asmenims, kuriems nustatytas pirmojo ar antrojo lygio specialusis nuolatinės slaugos poreikis;

2) vidutinių specialiųjų poreikių lygis – nustatomas asmenims, kuriems nustatytas pirmojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis;

3) nedidelių specialiųjų poreikių lygis – nustatomas asmenims, kuriems nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis.

11. Specialiųjų poreikių lygis nustatomas šio straipsnio 7 dalyje nurodytais terminais. Specialiųjų poreikių lygio nustatymo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

12. Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijus ir tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru.

Papildyta straipsniu:

Nr. XIII-1261, 2018-06-14, paskelbta TAR 2018-06-26, i. k. 2018-10487